

MLADOST

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca. □ Celoletna naročnina znaša 2 K, posamezne številke po 10 vin. □ □ □ □ □
Uredništvo: Fr. Terseglav, Ljubljana (Katol. tiskarna). □ □ □ □ □
Upravništvo: Lud. Tomažič, Ljubljana (Katol. tiskarna).

Št. 15.

V Ljubljani, dne 21. avgusta 1909.

Letnik II.

Naši cilji in vzori.

Kamnik.

Uspehi, ki jih je dosegla naša organizacija z letošnjo prireditvijo v Kamniku dne 8. avgusta t. l., so tisočero poplačali vse trudapolno delo, ki so ga imeli v izobilju naši člani bodisi glede organizatorične ali tehnične strani.

Ne gre se nam za to, da bi peli sami sebi slavospeve. Dolžnost naša pa je, da zabilježimo ta dan v našem glasilu nam samim in tudi drugim v spodbudo.

I.

»Organizacija bo prišla v samo zunanost,« ta očitek smo morali ravno v zadnjem času slišati od mnogih strani. Od strani, odkoder se nas ljubi, od strani, odkoder se nas gleda nekam postrani, največkrat pa od tam, kjer se nas najmanj pozna. Odgovor smo dali že opetovano čisto po oficijelni poti: v našem glasilu in na naših shodih. Damo ga še enkrat: zunanost nam ni postranska stvar, ni pa nam tudi glavna. Nikdar nam ne sme biti! Jedro nam je duh. Izrazi tega duha, o katerem hočemo, da prekvasi in poživi čim največji del slovenske mladine, ti izrazi pa so naši sklepi, naši članki, naše besede in naša dejanja. Kdor pozna podrobno vse to, ta naj nas kritikuje, mi bomo gledali v njem našega prijatelja. Pripravljeni smo prenašati udarce kola, nikakor pa se ne bomo pustili zbadati s šivankami. To smo dolžni sebi, tisočkrat bolj pa še stoterim in stoterim mladim silam, ki jih je vzbudila naša organizacija do dela, tako silno požrtvovalnega in navdušenega, da nam trepeti srce veselja, kadar se spomnimo na bodočnost, ko bodo ti mladeniči stali kot izšolani možje v vrstah delavcev na kulturnem polju naroda, ki ga ljubimo v delu, ne s solzami, temveč upa polni, da mu je sedanji boj samo velik napor k vstajanju. To je naš cilj, osvetljen od žarkov trdne vere in edino navdušujoče ljubezni do Onega, ki nas je vzbudil k življenju na tej lepi zemlji slovenski. To je naš modernizem, ki nas uči hoditi po potu naših očetov in matere: iz cerkve na delo, od dela v cerkev. To je modernizem, ki nas sili, da vzbudimo že v naši mladini prepričanje,

da ne pridigujemo samo, temveč, da hočemo najprvo na nas samih vdejeviti klic vseh apostolov krščanstva: vero s praktičnim krščanstvom! Na plan! Nevstrašeno, odločno, jasno, zmagoslavno! To naše prepričanje nas vodi za Vami, slovenski duhovniki. Vzbuja v naših srcih občudovanje in ljubezen do vas vsled vašega požrtvovalnega dela, utriuje pa obenem prepričevalno spoštovanje in udanost do vašega poslanstva. Ta naš modernizem nas vodi v društva, kjer se organizuje apostolstvo ljubezni, molitve, čistega življenja in požrtvovalnosti. Vodi nas v organizacijo, kjer se dela gospodarsko, izobraževalno in politično. Povsod tukaj hočemo biti samo preprosti vojaki, želeč, da si pri delu za cilji teh organizacij utrdimo naše sile, plemenitimo naša srca in razbistrimo razume. Noče se nam bojev tamkaj, kjer bi morala vladati ljubezen, temveč kruha navdušenja, ljubezni in izobrazbe do lepšega, popolnejšega življenja želimo iz vaših rok.

To je naša pot, po kateri hodimo od našega početka. Če pa hodimo po tej poti glasno, veselo, navdušeno, če nas srečate velikokrat, smatrajte to kot dokaz našega življenja, ne spodtaknite se ob vsaki zastavi, ne glejte samo rdečih naših srajc, temveč zaglobite se v srca, ki bijejo pod rdečimi srajcami in pomislite, kje bi bili morda ti mladeniči, če bi jih ne srečali na tej poti. Ako pa vidite koga, ki omaga ali zaide na stranske steze, ne glejte in ne kričite samo o njem, temveč glejte raje stotine, ki gredo naprej, ne da bi jim za hip obupalo srce. In še nekaj: če bodele videli, da se valj tok v nevarno smer, potem pa ne stojte ob strani, ne križajte samo rok nad glavami, temveč pridite med nas, govorite nam besede svarilne in krepike. Tudi trde besede bomo prenesli, samo ako bomo slišali, da jih narekuje ljubezen. Naše ceste so široke, v naših vrstah je še mnogo prostora in veselja nam utripa srce, če moremo pozdraviti med nami može, katerim nismo udani slepo, temveč v globokem prepričanju, da zaslužijo kot posredovalci med nebom in zemljo naše najglobokejše spoštovanje. Črna uniforma duhovnika je ponos in mora ostati ponos naših vrst, njegovo delo med nami pa naj izprosi še več blagoslova organizaciji, o kateri smo vsi prepričani, da bo začetek njenega konca, ako bo prešla samo v zunanost. Ako bi nam bila zunanost vse, duh pa malo, potem se

ne bi imenovali »Orli«, temveč bi se oblekli v rdeče srajce »Sokola«.

To povedati se nam je zdelo potrebno, preden govorimo podrobneje o lepem kamniškem dnevu, ki je ravno pokazal, kako skladno združuje naša organizacija zunanje in notranje delo.

II.

Disciplina! Na tej podlagi, ki mora biti skalnato trdna, zgradimo naše notranje in zunanje delo. V tako velikem obsegu kot z našo letošnjo prireditvijo v Kamniku, še nismo nikdar poskusili discipline v naših vrstah. Pribijemo, da celega dneva ni kalila niti najmanjša neprilika v vrstah telovadcev, temveč da je brezdvomno ravno disciplina iz vrst telovadcev vplivala na tisoče občinstva, ki je prisostvovalo slavnosti, tako da ni bil lep red in mir niti najmanj kaljen. Prihodi odsekov že v soboto v Ljubljano so bili mirni in redni. V Kamniku po prihodu in pozdravih v najkrajšem času krasno urejen sprevoz. To je imponiralo, to nas je na prvo navdušilo.

Odseki so poslali udeležnike z malimi izjemami, kakor so se priglasili. Z gotovostjo računamo, da je bilo vseh članov odsekov uniformiranih in neuniformiranih 900. Povdarjamo pa tudi, da so letošnje naše prireditve mnogo vplivale, da ni bila udeležba še večja. S telovadci so prišla društva, prišli pa so tudi možje odličnjaki, možje veljaki, voditelji našega naroda. Prišli so, da so nas navdušili in še bolj okrepili v stremljenju za našimi cilji. Hvala jim! Hvala še posebej presvitlemu gospodu knezoškofu dr. A. B. Jegliču. Vodila ga je v Kamnik ljubezen do njegovih mladeničev, spremljala ga je nazaj podvojena ljubezen v srcih teh mladeničev.

III.

Sv. mašo v župni cerkvi je daroval požrtvovalni pospeševatelj mladinske organizacije veleč. gospod kanonik Šiška. Žal nam je bilo, da se ni sveto opravilo vršilo na prostem. Cerkev je bila za ogromno množico premajhna, telovadci so morali ostati od zunaj.

Tabor, ki se je vršil po sv. maši pred »Kamniškim domom«, je bil nekaj impozantnega. Ogromna množica ljudstva sama že nas je navdušila. Razplamenili so naša srca pri srčni pozdravi, čuli smo tu zastopnike velikih ljudskih slovenskih organizacij. Če se je pečalo nemško in drugo slovansko časopisje z našim dnem v Kamniku, so dali za to nemajhen povod ravno ti govori. Omenimo naj samo to, da je napravilo nemško časopisje zlasti iz govorov gospodov poslancev nekaj, o čemer nismo ali nič, ali pa čisto drugače slišali v Kamniku. Res pa je, da smo tisti nepozabni trenotek pred »Kamniškim domom« obnovili v naših srcih prisego, da hočemo tako naprej — do zmage!

Obhod po mestu, ki se je vršil po pozdravih, se je izvršil lepo, da smo se divili. Ta rdeča reka, ki se je valila po kamniškem mestecu, te pestre slike, ti ponosni koraki, kako je

vse to razžarjalo naša srca navdušenja! Kako silne, vesele, ljubeče smo se čutili. Nad nami pa nebo tako jasno in čisto. Kako nas je ljubilo ta dan nebo, da nam je dalo sijati neskaljeno celi dan svetlo solnce!

Medtem ko so telovadci in drugi udeležniki odšli h kosilu, je zbral neutrudno delavni, mladeniško navdušeni kamniški dekan veleč. gospod J. Lavrenčič krog svoje gostoljubne mize odlično družbo, kakoršna se sestaja le v redkih prilikah. Tu smo čuli, kako je naš dan navdušil može, ki stoje na čelu slovenskega naroda. Naše sile so vzbudile nove sile v srcih naših voditeljev. Zastopniki poljskega in rusinskega naroda, ki so bili tudi prisotni, so pa zatrjevali, da jim ostane dan slovenske mladine v Kamniku v neizbrisnem spominu in da ponese vtise tega dne tudi med svoje ljudstvo.

IV.

Javna telovadba! Poročevalec »Slovenca« piše o nji tako-le:

Javni nastop je bil napovedan na 4. uro popoldne.

Mnogo pred tem časom so se začele zbirati ogromne množice ljudstva krog telovadišča in na telovadišču. Telovadišče je bilo pripravljeno na travniku gospoda dekana. In kako pripravljeno! Lepši si ni mogoče misliti. V ozadju zeleni holmi, nad telovadiščem sinje poletno nebo, krog i krog pa visoki mlaji, raz katerih so vihrale slovenske trobojnice. Vse v zelenju in cvetju. Na telovadišču, kjer so bile postavljene tribune za gledalce in pa okrog telovadišča po holmih in cestah se je zbrala ogromna množica. Cenili smo do 10.000 ljudi. Vse je z napetostjo pričakovalo pričetka, ki se je zavlekel samo za četrto ure. Točno ob četrto na peto uro so ob zvokih vojaške godbe iz Gorice prikorakali na telovadišče telovadci. To je bila armada, da so nam pri pogledu na te silne mlade čete vztrepetale duše navdušenja. Z viharim aplavzom je sprejel ljudstvo telovadce. Zanimalo nas je, koliko jih je. V »Slovenca« je bilo napovedano, da jih nastopi pri prostih vajah 410. Šteli smo jih in našli 394. Torej samo 16 jih je manjkalo. Pozneje se nam je pojasnilo, da jih je pet moralo odstopiti, 4 pa vsled slabosti niso mogli nastopiti. V resnici torej samo 7 manj, kot je bilo napovedano. Prikorakali so v čveterostopih na telovadišče, kjer so po kratkem, zelo efektne rajalnem pohodu se razvili v nastop k prostim vajam. Povemo po pravici: ko smo gledali izkušnjo, smo se nekoliko bali, da ne pojde gladko. Godba je bila nova in vsi telovadci so izkušali pri skušnji prvič z godbo. Ob nastopu pa smo bili presenečeni. Po tolikem trudu in naporu, ki so ga imeli prejšnji dan in pa v nedeljo prestati telovadci, pa tolika natančnost. Ni čuda, da se občinstvo ni moglo zdržati, da ne bi dalo ne samo po vsaki vaji, marveč po vsakem gibu z velikanskim aplavzom duška svojemu navdušenju, ki je priklopelo do vrhunca, ko so se po prostih vajah razvrstili telovadci krog in krog telovadišča v krasni sli-

ki. Po prostih vajah je bilo dano povelje za orodno telovadbo. Na telovadišču so postavili 4 droge, 4 bradlje, 1 kozo, 1 skok, 1 skok s palicami, kroge in konja. Pri orodni telovadbi je nastopilo 90 telovadcev. In sedaj se je pričela tekma. Tekma med telovadci samimi in pa tudi tekma z našimi očmi. Hoteli smo videti vse, toda ni bilo mogoče, kajti če smo se le nekoliko delj zamudili pri Metličanih, ki so vzbujali s svojimi skoki v visočino in daljavo občudovanje vsega občinstva, pa smo prezrli krasne vaje na krogih. Če pa smo se zamudili delj časa pri vajah na bradljah, pa smo zamudili vaje na drogih, kjer so telovadci želi salve aplavzov. In tam zopet elegantne vaje na konjih, drzni skoki, eleganca v gibih itd. Krasna slika, ki je pokazala, kaj in kako se dela v naših telovadnicah.

Po orodni telovadbi smo gledali skupine na konju, dveh bradljah in drogu. Vse so bile efektno sestavljene, niso pa prišle posebno do veljave.

In sedaj! Telovadišče prazno. Krog in krog sede telovadci. Desetminuten odmor. Godba zaigra čudovite zvoke. Pesem tam z juga. Bojna pesem. 24 telovadcev prikoraka na telovadišču, vodita jih br. V. Jeločnik in Ž. Donadini. Vsak nosi dva meča. 12 jih ima rdeče, 12 modre šerpe čez prsi. Izpoznali smo jih. Bratje iz Ljubljane in Št. Vida nad Ljubljano. Vse pričakuje napeto nastopa. Junaki se zvrste v dva kroga. Notranji in zunanji. Notranji z rdečimi, zunanji z modrimi šerpami. Sedaj se prične boj. Meči žvenketajo, njih udarci se skladajo z akordi godbe. To je boj. Ne surov in divji boj, marveč eleganten. To je ples mladih sil. To so udarci, ki se tako harmonično skladajo s čudovitimi zvoki te južne godbe, po katerih se sučejo ta mlada, elegantna telesa s toliko sigurnostjo, da si ne moremo misliti, da niso meči, marveč obličji, sekire, lopate in grablje vsakdanje orodje njihovim rokam. Točka za točko se je izvršila s smelo sigurnostjo, točka za točko je vzbudila viharje aplavza od strani občinstva, kateremu je bil ta nastop povsem nov. Nam vsem je bil nov, kajti »Moreška« se je igrala prvič na Slovenskem to nedeljo v Kamniku. Po zadnji točki je bil poklonjen načelniku Z. T. O., bratu V. Jeločniku velik lovorov venec s slovensko trobojnico in elegantna, srebrna pisalna garnitura, darilo vseh članov naše mladeniške organizacije.

Slikovit rajalen odhod vseh telovadcev je zaključil ta drugi javni nastop Z. T. O.

Nam se je hotelo, da bi trajalo vse to še delj časa. Težko smo se ločili od teh lepih vrst. Ko pa smo se ločili, je ostala v naših srcih sila, sila, vzbujena po vsem tem, kar smo videli. Sila navdušenja, moč ljubezni in pa zmagonosno prepričanje, da je vse to, kar smo videli na telovadišču, samo majhen del ogromnega dela, ki ga izvršuje naša mladina dan na dan v telovadnicah in pa izven telovadnic: na domu, v šoli, v delavnicah, v cerkvi, širom sveta. V teh mladih srcih je ljubezen, v teh jasnih mislih

je domovina in v teh telesih moč! Razumemo, zakaj je strah vseh onih, ki izkušajo z blatenjem ustaviti ta silni tok mladenškega gibanja. Čim hujši napadi, tem silnejši tok! Čim več kame-nja, tem močnejše bobnenje! Od leta do leta naprej širom lepe slovenske zemlje. Na zdar!

(Dalje prihodnjič.)

Kamniške bolečine.

Naši nasprotniki zaradi kamniške slavnosti besnijo v divji jezi. To bi si bili svobodomiselci lahko prihranili, ako bi bili poslušali naše nasvete. Mi smo jim že davnej v »Mladosti« in na naših shodih dokazovali, da našega gibanja ne bodo ustavili in da naj zato svoje Sokole porabijo zase in za lastne potrebe, ne pa da bi jih na nas pošiljali kakor je šel Križavej na morsko kozo. Liberalci nas niso ubogali, ampak si domišljevali, da nas uničijo ali pa da bomo sami poginili. Marsikteri svobodomislec je celo začel v čudeže verovati, da bi mi čimprej morebiti na nadnaraven način izginili. Toda Kamnik je naše nasprotnike treščil na tla in pobil njihove brezumne upe. Zato zdaj kolnejo, pišejo, si izmišljajo psovke, pretijo in hujkajo.

Mi ostanemo mirni. Mladenci, ki so dosegli tak uspeh, kakor mi v Kamniku, lahko g edajo na razkačene nasprotnike s pomilovanjem. S Kamnikom smo dosegli, da se je naša organizacija uveljavila med našimi somišljeniki z nepremagljivo silo in da danes štejeemo v krščansko-socialnem slovenskem organizmu za enega prvih udov — da — za najvažnejšega, ker mu prinašamo hrane, goriva, netiva, naraščaja, mladega življenja. Voditelji slovenskega naroda stavijo na nas svoje največje upe. Zadnje nezaupanje je kakor slana ob solcu izginilo, če ga je sploh kje kaj bilo. S Kamnikom smo dosegli, da zdaj za nas ve obširni svet. Cela Avstrija ve, da imajo krščansko-demokratski Slovenci, ki ravno zdaj bijejo zgodovinski boj z Nemštvom, vzgojeno mladež, katera bo ideale sedanjega rodu razboritih mož z mladeniškim ognjem razvijala dalje in svojim potomcem podedovala. S kamniško prireditvijo smo pokazali, da naše ljudstvo slejkoprej ne mara za svobodomiselne blodnje. Zdaj, ko žive in delujejo Orli, so postali različni shodi liberalnih učiteljev, radikalne študentske prireditve, Ciril-Metodarske »narodne« komedije in skrivni sestanki »Svobodne Misli« brezpomembni, tako da se danes za te reči nobeden več ne zmeni.

To pa je smrt za naše liberalce in Sokole, ki slone samo na reklami in nezasluženem ugledu, ki so ga pri nekaterih ljudeh še imeli. Zdaj ko njihov šunder nič več ne vleče, so žalostni do smrti. Odtod zabavljanje.

Pravzaprav nam je za tiste med nasprotniki, ki so še pošteni, nekoliko žal. Mesto da tratijo čas s psovanjem in same sebe s svojo zagrizeno jezo in sovraštvom izpričajo, naj bi začeli res delati. Mi jim ne bomo nič zamerili,

če nas bodo posnemali. Z izobraževanjem ljudstva naj pa nikari prej ne začnemo, dokler ne bodo sebe izlikali. Danes ve vsak katoliško-demokratski kmet več kot vse sokolske starine. Letošnja zima nuja ugodno priliko, da začno Sokoli same sebe pokulturjevati.

Orli bomo to zimo zopet pridno delali, naj Sokoli tudi poizkusijo. Tečaj bomo priredili za tečajem. Sokolom pa ne bomo prav nič zavidali, če se bodo od nas kaj naučili, čim več, tem boljše. Potem bo konec politični podivjanosti, ki po krivdi liberalcev zastruplja javno življenje. Če pa bodo Sokoli kakor dozdaj oznanjali versko sovraštvo, če bodo kakor dozdaj delali proti krščanski kulturi slovenskega ljudstva, če bodo napadali moše in naprave, ki so na tem temelju zidane, če bodo nasprotovali katoliški cerkvi ter duhovščini, potem pa boj do skrajnosti, boj na nož, boj vselej in povsod, boj brez ozira! Orli bomo v tem slučaju obnovili čase prvotnega verskega navdušenja, sledeč vzgledu ustanovnikov krščanskega demokratstva na Slovenskem, bomo vneli zadnjo še mlačno dušo, zažgali ogenj verskega in narodnega čustva, da bo do neba gorel in ne bo prej miru, dokler nasprotnikov ne ponižamo, da bodo škripali v onemoglosti in ničnosti! Smo za mir in ljubezen, a sovražniki miru morajo biti prej pokončani. Kako se že bere v 2. psalmu:

»In ne bom miroval, dokler ne položim pred tvoje noge vse tvoje sovraže.«

Glasovi o Orlih.

Znani odlični uvodni člankar »Domoljuba« piše v svoji številki 19. avgusta o Orlih sledeče:

»Največje veselje za našo S. L. S. je naša mladina. Može, ki so stranko ustanovili, so imeli veliko dela in obilo težav. Slovensko ljudstvo jim je hvaležno. Najvažnejše se nam pa zdi to, da niso pozabili, da ima vsak človek kratko odmerjeno dobo, in da tudi najbrihtnejši in najpridnejši nazadnje omaga. Treba je torej vsakomur, kdor hoče, da se ne podere njegovo delo, misliti na naslednika. Tam je prav uravnano, kjer mesto, ki ga je kdo izpraznil, fakoj zasede drugi.

Če gledamo našo stranko, moramo reči, da imamo dovolj navdušenega, marljivega naraščaja. Bodočnost bo boljša od sedanjosti. Kar so nam zasejali v težkih dneh naši voditelji, bodo negovali naši mladi in poskrbeli, da brez škode pride v žitnice ljudskega blagostanja. Pomnimo še čase, ko nismo imeli razven naših dobrih in skrbnih duhovnikov skoraj nobenega delavca. Ko je bilo treba izbirati kandidate, je šlo sila težko; komaj smo jih dobili. Za vodstvo pri zadrugah in društvih, za govore pri shodih je šla vedno trda. Zdaj pa, hvala Bogu, je drugače.

Med dijaki je katoliška in ljudska misel krepko pognala. Na Dunaju in v Gradcu imamo

visokošolcev lepo število, ki smo jih veseli kot pomladnega cvetja. Iz njihovih vrst jih prihaja vsako leto precej med profesorje, zdravnike, pravnike, inženirje in marsikje se že poznajo bujni sadovi pridnega dela bivših Daničarjev in Zarjanov. Ljudstvo jih ljubi in jih pozdravlja povsod kot svoje duševne voditelje.

In naši fantje! Kdor je bil predzadnje nedeljo v Kamniku, se je lahko prepričal, kaj se je doseglo med njimi v kratkem času. Njihovi telovadni odseki so razširjeni po vsem Slovenskem; poštena zabava in izobrazba v pravem duhu se dobi v njih. Radujemo se jih kot mlade zarje iz-za temne noči. Naši dijaki in naši fantje po izobraževalnih društvih so naše svetlo upanje na boljše čase, naša palica, ki se bomo opirali nanjo ob svoji trudapolni poti. Tu bomo dobili delavcev za vse naše potrebe: za politiko, za združeno in za društveno delo. V njih vidimo studenec našega umskega in gospodarskega napredka.

Zlata je vredna ta vedna medsebojna zveza; shajajo se velikrat zdaj tu, zdaj tam. Pri tem se spoznajo in prijatelji si postanejo, naj so doma dole kje ob Jadranskem morju, ali visoko gori v skalnatih planinah. Tisti stroški, ki jih vzamejo taka pota, so majhni. Premisli naj oče, ki ima fanta telovadca, koliko zapravijo po neumnem drugi fantje; posedanje in popivanje je draga reč; ponočevanje in razvade, ki so ž njim združene: pretepi, poboji — tudi. Telovadec, četudi gre časih na daljšo pot, da se udeleži sestanka ali shoda in javnega nastopa, potroši veliko manj, nego njegovi rogovilasti sodrugi. Kdor pa černo javka nad zapravljanjem, ne pozna mladine. Mladi ljudje niso mirno sedeli za pečjo in tudi v prihodnje ne bodo. Če jim ne preskrbiš poštene zabave, si poiščejo slabe. Fant telovadec ima najlepšo, najkoristnejšo in najcenejšo zabavo. Ponosen je lahko oče in mati na sina, ki nosi med našimi Orli rdečo srjaco; in ko bi odnehala njegova vnema, mu jo morata iznova razgreti sebi in njemu v blagor.

Poskrbimo za našo mladino; tako se je slišalo vedno; duhovniki so nas vedno tako učili. Danes je to lahko. Prisrčno se veselimo te priložnosti. Še več: v imenu slovenskega ljudstva izražamo splošno prepričanje: hvaležni moramo biti naši mladini: dekletam v Marijinih družbah in izobraževalnih društvih, fantom v dijaških društvih in organizacijah in našim preljubim Orlom za njihovo delo in za njihov lepi zgled, ki ž njim tudi starejšim dajejo nove vspodbude.

O delu v društvenih domovih.

Piše brat A. Vuk iz Mirna.

Zadnjič sem opisal potrebo društvenih domov in način, kako pridemo do njih. Obljubil sem, da bom pisal še o delu v domovih, in to obljubo hočem danes izpolniti.

»Društveni dom«, že beseda sama na sebi znači, kakemu namenu služi to poslopje. Torej društva imajo v tej hiši svoje bivališče, svoje domovanje. Ker pa ne obstojajo samo iz pravil in drugih papirjev, ampak iz članov, je društveni dom v resnici drugi domači prag članov društva, oziroma bi vsaj moral biti. Ni dovolj, da imamo v domu razne pevske in druge vaje ter od časa do časa kako veselico, ampak vse drugačno ljudsko, družinsko življenje se mora oživiti v društvenem domu. Vse kar nam poštenega nujajo razna druga zbirališča, vse se mora uvesti v društveni dom. Poštene zabave, kakor poštene igre za moške in mladeniče, za žene in dekleta ter za šolsko mladino, vse to mora imeti dom na razpolago. Skrbeti treba, da dobi vsakdo v domu lepšo zabavo nego v krčmi, ker le na ta način bomo dosegli, da iztrgamo ljudstvo iz krčmarskega in ga uvedemo v društveno življenje.

Posebno skrb pa moramo polagati v to, da dobi šolski naraščaj v domu dovolj različne zabave in pouka. Otroci naj imajo v domu poseben prostor ter naj bodo vedno pod nadzorstvom voditelja, ki se mora za to določiti. Dolžnost voditelja je, da je vedno z otroci ter po salezijansko z njimi občuje. Gotovo je, da mora biti ta voditelj tudi dober vzgojitelj, ki naj vso svojo pozornost obrne v to, da vzgoji značaje. Naraščaj bodi ločen v dve skupini, posebej dečki, posebej deklice. Vsako nedeljo naj se vrši v domu kratko predavanje, h kateremu naj vabi zvonec, ki dá obenem znamenje, da za ta čas vse igre in drugo preneha ter se po predavanju zopet nadaljuje. Udeležitev predavanja bodi obvezna.

Predavanja naj bodo zanimiva in kratka, rajši malo in večkrat, ker z dolgimi predavanji se doseže le to, da nestrpnost, ki nastane, pokvari ves utis. Mladenice, dekleta in naraščaj naj se pridno vadi v petju, tamburanju, igrah in telovadbi. Material, ki se pridobi na teh vajah, se porabi v zimskem času pri večernih prireditvah, ki naj se vrše vsako nedeljo. Skrbeti treba, da so te prireditve zanimive, z raznovrstnim sporedom. Enkrat igra, drugič petje, tamburanje, zopet drugič žive slike ob bengalični luči; enkrat nastopajo otroci, drugič dekleta, enkrat fantje, zopet drugič vsi skupaj, sploh raznovrstnost, da se z enoličnostjo ne naveliča udeležencev.

Zimske večere v tednu porabimo poleg raznih vaj tudi za to, da uvedemo kak tečaj, bodisi knjigovodski, gospodinjski, govorniški itd. Glava vsemu pa je, da se nekaj ljudi žrtvuje vsemu temu delu. Da prvič sami sebe neumorno izobrazujejo in to izobrazbo pri tem delu porabijo.

Ako bomo v domove uvedli zgoraj očitano delo, bodimo gotovi, da uspehi ne izostanejo. Dobro može in mladenice spravimo s tem iz krčem, zapeljivost liberalizma bode s tem uničena in v nekaj letih dobimo zdrav, nepokvarjen naraščaj.

Da pa bode društveni dom temu namenu vstrezal, so potrebni sledeči prostori: Primerna dvorana za večje prireditve, manjša dvorana za pevske in druge vaje ter manjša predavanja. Dve manjši brainici in stanovanje za enega člana, ki vzdržuje red. Neobhodno potrebno je tudi obširno dvorišče. Društveni dom bodi ločen od drugih hiš in glavne ceste, da je življenje v njem nemoteno.

Le vedno dalje!

Piše S. V., član vipavskega Or'a.

Brat'e! Še je nekaj čemernjakov proti telovadni organizaciji. Zdi se jim ta nova slovenska struja neumestna za delavca, za kmeta. To je za gospodo — to je za mesto — ne za deželo! To ni za kmeta, ki dela od jutranje zore do poznega večera. Takih ugovorov smo navajeni.

Dan za dnem nove kulturne iznajdbe, dan za dnem pomisleka vredni nazori. Pojavljajo se nam dan za dnem veliki organizatorji, v duhu poštenem, v duhu naše vere, a pojavljajo se nam tudi organizatorji — v duhu nezmernosti, v duhu uživanja, v duhu breznačajnosti. Imamo hvala Bogu značajno slovensko organizacijo Orla! V njej cvet slovenske mladine! Podpirajte jo Vi stariši s tem, da pošljete svoje sinove tja, vi duhovniki, da jo vedno priporočate. Raznese naj se ena misel: Orel je organizacija slovenskega naroda! Pomišljujejo nekateri mladeniči, kako bi si nabavili telovadno obleko, uniformo, kje bi dobili denar za javne zlete, skupne sestanke! Kje pa dobijo denar breznačajneži, na to mi odgovorite?

V kraju I. je mnogo še neorganiziranih mladeničev. Po dva, trije so skup popivali po gostilnah in plesiščih. V tistem kraju se je osnoval telovadni odsek Orel. Videli so, koliko velikih uspehov je dosegel organiziran Orel. Kaj se zmislijo? Njih poglavar, največji ponočnjak pravi: Napravimo »društvo pijancev«, in res izvolili so si predsednika, tajnika, blagajnika in dva odbornika. Določili so članarino 40 v na teden; to je 1 K 60 v na mesec. Malokatero društvo ima tako visoko članarino. Pri Orlu se plača povprečno 20 v na mesec. A kaj je najlepše? Izvolili so tudi enega reditelja. Ta ima tako-le službo: Napravijo skupni vhod v gostilno, kjer zapišejo omenjeno članarino. Vsi pijejo, kolikor morejo, le reditelj mora se nekoliko zadrževati, ker je njegova dolžnost pijane člane peljati domov. Kdor ga more več nesti, ta več velja pri društvu. Društvo je seveda tajno. Šteje menda 15 članov.

Bratje, ni li to višek breznačajnosti, višek uživanja, organizacija sirovosti in poživanja? Snujmo vedno telovadne odseke, da obvarujemo sinove poštenih slovenskih starišev satanovih rok! Naša telovadna organizacija je organizacija vzdržnih, poštenih mladeničev, ki si znajo krotiti svoje strasti, da koristijo sebi in svojemu narodu! Mladenič, ki še kaj poštenega čutiš, stopi pod zastavo slovenskega Orla in rešen boš, srečen! Na zdar!

Okrožja.

Kamnik.

Okrožna seja se je vršila 11. julija v Vodicah.

Mesto odstopivšega okrožnega podnačelnika se izvoli podnačelnikom br. Ivan Rode, načelnik mengiškega telovadnega odseka. Stavi se predlog, da naj se z ozirom na to, da se odsekov preveč ne obremenijo, odstopi od zneska 5 K, ki jih plačuje vsak odsek v Zvezno blagajno, 2 K v okrožno blagajno. (O tem ima sklepati občni zbor Z. T. O. — Op. poroč.)

Idrija.

Okrožna seja se je vršila 11. julija v Črnem vrhu.

Obpravna se zadeva glede predsednika telovadnega odseka v Zireh. Pozdravlja se misel glede volitev predsedstva Z. T. O., ki je bila izražena v eni zadnjih »Mladosti«. Sprejme se predlog, da naj vsak odsek v svoji seji določi znesek kot pokritje stroškov za učitelje telovadbe, ki so določeni za vsak odsek in jim pri vsakokratni vaji dotično vsoto izplača. Razmotriva se v predlogu, da naj idrijski odsek jeseni priredi dvatedenski tečaj za voditelje odsekov, ki spadajo v to okrožje.

Gorica.

Dne 18. julija se je vršila v Št. Florijanu okrožna seja. Vsled raznih ovir se je sklenilo, da se okrožna prireditve ne vrši v Podgori, ampak se združi z otvoritvijo »Doma« v Mirnu dne 22. avgusta.

Sklenilo se je, da prispeva vsak odsek od vsake javne telovadbe 10 odstotkov od čistega dobička do najvišje svote 20 K okrožju. Okrožju je pristopil novoustanovljeni odsek v Biljah. Okrožje šteje sedaj sedem odsekov in se v kratkem ustanovi osmi odsek v Dornbergu, kjer fantje že telovadijo.

Vrhnika-Logatec.

Ime: Vrhniško-logaško okrožje, v katero spadajo odseki Vrhnika, Borovnica, Horjulj, Gornji in Dolenji Logatec, Hotedršica. Središče: Vrhnika. Odbor: J. Sedej (Vrhnika), predsednik; L. Turšič (Logatec) I. podpredsednik; A. Magajna (Borovnica), II. podpredsednik; J. Telban (Borovnica), tajnik; A. Urbas (Gor. Logatec), tajnikov namestnik; J. Miklavčič (Horjulj), blagajnik; J. Plečnik (Hotedršica), blagajnikov namestnik. — V okrožni odbor spadajo tudi vsi ostali predsedniki, podpredsedniki in tajniki v okrožje spadajočih odsekov. — V okrožno blagajno plačuje vsak odsek letno 2 K. V okrožno blagajno se stekajo tudi vsi dohodki okrožnih prireditev. — Vaditeljski zbor: J. Jeršinovec (Vrhnika), načelnik; F. Pečkaj (Dol. Logatec), I. podnačelnik; J. Modrijan (Borovnica), II. podnačelnik; J. Bastarda (Horjulj), III. podnačelnik. Zapisnikar se izvoli pri vsaki seji posebej.

Vipava.

Okrožna seja se je vršila dne 18. julija v Šturiji.

Razmotriva se stanje naraščajoče telovadbe. Sklene se, da razvijejo odseki agitacijo proti slabemu časopisu. Vzamejo se na znanje poročila o delu posameznih odsekov. Sprejme se predlog, da naj da vsak odsek pri vsakem odseku enega govornika. Sprejme se predlog, da okrožno predsedstvo izvrši revizijo nad posameznimi odseki v tehničnem in organizatoričnem smislu.

Št. Vid.

Okrožna seja se je vršila dne 1. avgusta v Št. Vidu.

Mesto okrožnega tajnika Št. Ermana, ki se preseli v Radeče, se izvoli za okrožnega tajnika br. Skrlep iz Ježice. Vzame se na znanje poročilo o lepo izpadli okrožni prireditvi, z obžalovanjem pa surovi napad od strani Sokolov na načelnika šmartinskega odseka brata Česna. Razdeli se prebitek te prireditve tako, da se

naloži v hranilnico 100 K, ostalo pa se razdeli med odseke. Sklene se, da priredi okrožje dne 19. septembra mladeniški tečaj v Preski.

Naše prireditve.

22. avgusta: Otvoritev društvenega doma v Mirnu pri Gorici in okrožna telovadba goriškega okrožja. — Javna telovadba in veselica telovadnega odseka na Viču pri Ljubljani. — Ustanovitev telovadnega odseka v Zirovnici na Gorenjskem.

29. avgusta: Javna telovadba telovadnega odseka v D. M. Polju.

5. septembra: Neobvezni izlet na Brezje. Shod telovadcev. Popoldan javna telovadba v Radoljici.

Koncem septembra ali začetkom oktobra večja prireditve v Šmartnem pri Litiji.

Do občnega zbora, ki se bo vršil meseca novembra, se glasom sklepa zadnje seje predsedstva Z. T. O. ne vzame na znanje nobene druge prireditve.

Odseki.

Črni Vrh nad Idrijo.

Prvi avgust. — Mladeniški tečaj. — Okrožna javna telovadba.

Zopet nekaj kronike: 27. junija smo priredili v svojem društvu predavanje, in sicer zelo lepo in aktualno: o tisku. Najlepša hvala br. Kanduču, predsedniku Orla v Idriji, ki je prav lepo razvrstil to snov. 11. julija je bila pri nas okrožna seja in s to združenju predavanje o Jugoslovanih; bilo je vestno sestavljeno.

S posebnim navdušenjem pa poročamo o 1. avgustu. Lepo jutro je žarelo, v lahnem vetriču so plapolale zastave iz hiš in s ponosnih mlačev, ki so jih prejšnje noči do jutra postavljali vrli fantje in nekaj mož, zlasti iz vasi Lome. Zato nam narekuje topla hvaležnost, da se jih spominimo na tem mestu, posebno še, ker so preje proti nam nastopili nekateri drugi fantje ali boljše fantalini, ki so svojo besedo snedli, oziroma popili. Za par litrov vina, plačanih od nekoga, ki ga že poznamo, so podrli mlaje, ki so jih naši postavili o priliki prihoda prevzvišenega knezoškofa. To je ljudstvo ogorčeno obsojalo. Kakor rečeno, lepo jutro in iskren je bil sprejem gostov od bratskih odsekov Idrije, Spodnje Idrije, Zirov, Cerkna, Jesenic, Vrhnik, obeh Logatec, Hotedršice, Vipave in zastopnika Zveze br. Aleksandra Jeločnika iz Ljubljane. Na čelu vseh je z zastavo prihitela »Katoliška delavska družba« iz Idrije. Došlo pa je s telovadci tudi veliko drugih prijateljev naše organizacije. Lepe pozdravne besede so govorili tukajšnji br. predsednik Kastelic, kaplan, gospod župan Rudolf Dominik in njegov gospod brat Filip kot predsednik »Izobraževalnega društva«. Odzdravil je za Orla vneti in navdušeni gospod Josip Novak, c. kr. učitelj iz Idrije. Po kratkem odmoru so se pričela pod županovim kozolcem predavanja.

Prvi je govoril g. Mirko Božič, visokošolec, o temi: Orel in značaj. Lepo izvedene misli govornika so pač zaslužile, da si jih zapomni po vsebini vsakdo, ki jih je slišal in tudi po njih delu. Zlasti je poudarjal važnost discipline. Orel izpolnjuje pravila pod vsakim pogojem! Orel naj ne pozna strahopetnosti, da bi se morda zbal nasprotne govorice in se skril. Ampak Orel s trezno-mirnim, premišljenim delom na dan!

Drugi govornik g. Josip Puntar, visokošolec, je govoril o »Vzgoji mladine pri Grkih«. Hotel si je ta narod vzgojiti krepko, narodno armado; na tej podlagi so si zamislili državniki vzgojo mladine. Ta vzgoja se je začela že v detinskih letih, otrok se je že moral vaditi pokorščine do drugih, do samega sebe. Zmernost, udanost, potrpežljivost so bili prinoči, da so se jim razvile telesne in duševne sile. Godba pa jim je vdrila srca in jim blažila čustva. Ali ne bo veličastno, ko bo lahko tudi v bodočnosti mali slovenski narod poslal na

bojno polje mogočno, lastno, narodno armado, vzgojeno na podlagi načel krščanstva!

Za g. Puntarjem je nastopil visokošolec g. Weiss in v tematu: Katolicizem in moderna veda z neovrgljivimi dejstvi pobil tolikrat in tolikrat frazirane tendence nasprotnikov, da je katolicizem nasproten resnični vedi; ko so vendar duhovniki — zlasti tudi pri nas — bili prvi pospeševalci vede, izobrazbe in so še.

Zadnji govornik gospod phil. Ignacij Breitenberger je v kipečih, navdušenih besedah očrtal: Cilje mladeniške organizacije. Dejal je, svet je v dveh taborih: v enem ljudstvo v boju za pravo svobodo, v drugem: za sužništvo, proč od Boga, do nizke stopnje življenja, v kateri iščejo razvoja človeka. Proti temu pa je treba odločnega boja, ali nikar ne s surovostjo; občevarje z nasprotniki mora biti mirno, prijazno, ampak z vso odločnostjo uravnano na podlagi lastnih pravil! Nasprotni sovražniku nastopi Orel jasno in mirno z vero v srcu, z izobrazbo v duši in z disciplino v vsem!

Predsednik tečaja učitelj g. Novak je vsakega gospoda govornika posebej v imenu številnega ljudstva (okroglo 300), ki je z burnim ploskanjem odobravalo izbrane, zanimive govore, zahvalil za njih blagohoten trud. Omeniti je, da je bil pripravljen še en govornik gospod Kanduč, bogoslovec, ki pa vsled pomanjkanja časa ni mogel do besede, ker ob 11. uri je bila služba božja, pri kateri sta stregla okrogli predsednik br. Jazbar in še en telovadec v kroju. Na koru je ubrano, lepo pel domači zbor.

Po večernicah ob treh popoldne se je pričela na županovem travniku javna telovadba. Ze pri prostih vajah je ljudstvo občudovalo krepke telovadce, ni se pa moglo dovolj načuditi naraščanju pri prostih vajah s praporci. Lubko je bilo gledati dečke, s kako lepo disciplino in izurjenostjo so nastopili. Nad vse nepričakovano dobro pa je uspela orodna telovadba. Ponosno, dovršeno, s fino eleganco so izvajali telovadci težke vaje, dasi je kaj zelo pripekalo. Pač so si le z obilim trudom mogli pridobiti živahno izurjenost. Ob tem pa moramo nekaj grajati: nekaj ljudi je stalo izven ograje, dasi je bila vstopnina zelo nizka, obsodbe vredno je pa še to, — kakor smo slišali — da so bili med njimi nekateri, ki bi se radi šteli med izobražene. To nikakor ni lepo in olikano, da niti nekaj vinarjev noče tak pripoznati požrtvovalnosti telovadcev. Po telovadbi, ki je občinstvo kar ni moglo dovolj prehladiti, se je razvila pod kozolcem živahna zabava, koncertne točke izbornega pevskega zbora iz Idrije pod vodstvom marljivega gospoda pevovodje Grudna, pevskega moškega zbora s Cola in idrijskega godbe. Štiri gospodične v narodnih nošah, med njimi za vse dobro vneti gđ. učiteljica Jurjevič, so prodajale šopke, druge zopet so nabirale za obmejne Slovence. Le prehitro je zbežal čas, ob sedmih smo se pristrčno poslovili od gostov z navdušenim: Na zdar!

Lep, veličasten dan je bil in najiskrenejša hvala vsem, ki so po svojih močeh pomagali do te veličine! Vaščani so hvalili: takega še ni bilo v Črnem vrhu, da pa še bo, zato bomo skrbeli mi domači Orli z navdušenim in pogumnim delom. Ljudstvo, ti nas pa velikodušno podpiraj v tem! Na zdar!

Št. Florian pri Gorici.

Javni nastop goriških Orlov.

Javni nastop goriških Orlov v Št. Florianu je tako lepo uspel, da se sme uvrstiti med najlepše prireditve Orla sploh. Zjutraj ob pol 10. uri je bila sveta maša, po sveti maši pa procesija z Najsvetejšim; svirala je vojaška godba iz Gorice. Tako smo se, predno smo pokazali, koliko smo napredovali, poklonili Njemu, ki je vsega napredka začetek in konec, vzrok in namen.

Popoldne so prikorakali bratje iz Mirna, Štandreža in Gorice. Pozdravil jih je naš brat podpredsednik Jožef Marac sledeče:

»Pozdravljam vas, dragi brate Orli, ki ste prileteli iz lepe nižave pod nami na visoki Št. Florian. Prihajate kot bratje med brate. Nimamo svetlih palač, da bi vas v njih pogostili in ne moremo vam prirediti sijajnih veselice, da vas šumno počastimo. Ali mi vemo, da vas ni k nam gnala želja po hrupnem razveseljevanju, temveč

le srčna težnja, ona velika zavest, da bi bili vsi eno v slovenstvu in krščanstvu, ki nas vse prešinja in nas bodri, ker vsigdar in povsod živo čutimo, da smo vsi sinovi božji, pa sinovi matere Slave, ene krvi od Krkonoša do Adrije. Ljubezen je, ki vas je k nam privedla in z ljubeznijo vas sprejemamo. Vroče je naše solnce in vroča kri, ki polje v naših žilah, vroča ognja, ki nam žari za našo malo in ubogo slovensko domovino, ki pa bo velika in bogata notranje moči, ako bomo zanjo delali vztrajno in neumorno. Trd je boj, ki ga vi, dragi bratje, brijete, a nič manj težaven je naš — zato se bomo skupno okrepili za nadaljnje delo. O, da bi se mi vsi na tem gričku navzeli novih neminljivih sil! Ko se boste danes ločili, prisegli bomo veliko prisego zvestobe, da bomo za mater Slovenijo delali skupno in zato vam zdaj kot podpredsednik šentflorijanskega Orla kličem: Dobro nam došli od bregov Soče deroče, zdravi na visokem Šent Florianu, dragi nam bratje Orli! Na zdar!

Ob štirih in pol se je vršila javna telovadba, na kateri so se proizvajale proste in orodne vaje. Bilo je prav vzorno.

Po telovadbi je govoril naš brat Kremžar tako ognjevit kakor zna le on o liberalcih. Krepko je osvetlil, kako zlasti na Goriškem delujejo samo tako, da skušajo razširiti telesno in duševno pijanost, temo ter demoralizacijo. Nekaj liberalcev, ki so poslušali, se je vsled tega tako razburilo, da so jo hitro popihali in si ohladili jezo z litroni in tobakom, ki ga pri nas liberalci najraje šnofajo.

Po krasnem predavanju je bila veselica, pri kateri sta pela mešana zbor iz Mirna in Cerovega, potem pa je naš domači pevski zbor zapel prelepo pesem. Vsa veselica se je v vsakem oziru obnesla, prihodnja, ki jo priredimo, bo pa še lepša. Ne imejmo ozira do naših zakajenih liberalcev, ki jih ni veliko, pa še tisti, ki so, so slabih moči, ker preveč pijo in šnofajo. Na zdar!

Kamnagorica.

Naš napredek in naši nasprotniki.

Dolgo časa se že nismo oglašali, pa ne, da bi mislili, da smo imeli kakšne počitnice v našem telovadnem odseku! O ne, ampak polno dela in polno bojov z našimi nasprotniki.

Lepa dnova sta bila za nas 10. in 11. julij. Telovadci v kroju smo pozdravili prevzvišenega knezoškofo ob njegovem pridu k birmovanju v Kamnagorico. Brat Mikelj je z navdušenimi besedami pozdravil prevzvišenega, nakar je knezoškofo pristrčno odzdravil, veleč: Vrlo in navdušeno naprej! — Drugi dan smo se po sklepu odbora vsi telovadci udeležili svetega obhajila na dan birmovanja.

Dobili smo tudi novo bradljo in blazino. Z velikim navdušenjem so šli nekateri fantje celo uro daleč na kolodvor ponjo, sedaj se pa že precej dobro telovadimo na nji. Ko smo dobili to orodje, so se začeli množiti člani, redni in podporni, tako da nas prav veseli ta lepi napredek.

Notranje življenje v našem odseku je kaj krepko. Dva bolna člana smo morali vedno svariti tako dolgo, da sta sama izstopila; ne vemo, ali je to delo naših nasprotnikov, ali kaj? Sedaj nista ne Orla pa tudi Sokola ne. Dobili smo pa druge tri, navdušene telovadce. Srečni smo tudi, ko smo dobili v svojo sredo gospoda bogoslovca Jerneja Hafnerja iz Kroke. On je eden prvih telovadcev, pa ne samo z besedo, temveč tudi v dejanju. Pričeli smo temeljito z osnovnimi vajami na orodju kakor pri prostih vajah. Poleg tega se pa vadimo tudi v predavanjih, kaj je disciplina in drugo, kar je potrebno za našo organizacijo. Hvaležni smo lahko temu gospodu za temeljite nauke, katere nam bo zapustil.

Kako pa je z našimi nasprotniki?

Hudo smo jih zadeli v zadnjem voračju, da so prišli suhi čez morje nazaj v svojo domovino. To jih zelo boli, pa ne moremo pomagati. Šef radovljškega Sokola, ko je bil vprašan, kaj storiti s tem hudobnežem, ki tako o Sokolihi piše v »Mladosti«, jim je odgovoril: »Pustite farizeje, ki vedno molijo: Gospod zahvalim te, da nisem tak, kakor so Sokolihi! Dobro, torej mi, ki gremo v cerkev in ki radi pristopimo k mizi Gospodovi, naj bomo farizeji, vi pa bodite cestinarji, ki radi postavi-

jate pri cerkvenih vratih ali zunaj, ali pa še celo nekaj korakov proč od cerkve, tam za staro šolo, in se trkate na svoja grešna prsa: »Gospod! bodi mi milostljiv, zato ker sem pri Sokolih!« Tako, fantje, ljudi lahko slepote, ali Boga pa ne boste goljufali, ker goljufan biti ne more, o tem se boste še lahko enkrat prepričali.

Posebno se pa surovosti odlikuje brat načelnik našega sokolskega pododseka. Ta človek misli, da sokolska izobrazba obstoji v tem, da mora mirne ljudi napadati, kjerkoli mu kdo pride pred oči. Zato pa ta pododsek radovljiskega Sokola ne bo delal nobene časti svojim bratom; nasprotno še žal jim bo, da so jim dali toliko orodja na posodo, zato da jim stoji prazno, kjer malo še telovadijo ali pa nič. Načelnik jih rajši pripelje pred našo telovadnico, takrat, kadar mi telovadimo, da nam delajo zabavo s petjem in žvižganjem, potem pa, ko se tega naveličajo, gredo pa telovaditi po lestvah, v sokolski telovadnici pa prav pridno telovadijo pajki, ki že nekateri upajo narediti vletoč, pa tudi kakšen ščurk naredi že sklopko, ker jih tudi ne manjka v bližini telovadnic, tako da bo radovljiski Sokol dobil slabe obresti od tega posojila. Brata načelnika Bajželj na naj bi pa dali učiti nekoliko izobrazbe na leske pašnike ali pa kar naravnost Jarčevemu Florjanu, da ga bode ta naučil, da je tak človek prav izobražen, ki ljudi pusti pri miru; mi jim to svetujemo, ako hočejo, da pridejo kam naprej s svojim sokolskim društvom.

Za danes toliko, drugič kaj več. Ako vas mi lahko pustimo pri miru, se boste vi tudi navadili pustiti nas pri miru. Pošteni ljudje vas že obsojajo, tako da boste kmalu omagali v svoji »kulturi« in to bo vaša zmaga. Dejstva na gasilskih plakatih nam kažejo vrhunec surovosti! Za danes ne moremo zapisati, kdo je to naredil, to pa vemo, kdo je ponoči rad zunaj. Ko se nam pa posreči tega izvedeti, bomo pa lahko napravili lepo sluko.

Mi pa gremo pogumno naprej. Z delom, s treznostjo in lepim življenjem zmagamo gotovo vse naše sovražnike. Na zdar!

Sostro.

Dne 25. t. m. se je ustanovil v »Slov. katoliškem izobraževalnem društvu« v Sostrem pri Sv. Lenartu telovadni odsek Orla. Prihiti so od D. M. v Polju telovadci Orla, ki so s svojim izvrstnim nastopom napravili najboljši vtis na obilno občinstvo. Govor zastopnika glavne Z. T. O. iz Ljubljane g. Hočevarja, kateremu bodi izrečena zahvala za trud, je pridobil Orlu takoj 28 članov telovadcev. Takoj nato je bil ustanovni občni zbor, pri katerem so bili izvoljeni v odbor sledeči: Predsednik Bartel Bartold, podpredsednik Gašperšič Franc (Sostro), blagajnik Cuzak Janez (Sadinjavo), odborniki: Porenta Franc (Sostro), Petrc Franc (Dobrunje), Moskr Janez (Zadvar).

Bilje na Goriškem.

Nov telovadni odsek. — Sokol. — Razvitje društvene zastave. — Javni nastop Orlov. — Narododelavska divjačina.

Dne 18. t. m. se je ustanovil pri nas telovadni odsek Orel. Ustanovnega občnega zbora se je udeležil tudi brat okrožni predsednik in vaditelj Besednjak iz Mirna, ki nas bode začasno vabil. Pristopilo je 14 rednih telovadcev mladeničev in 10 naraščaja. V odbor so izvoljeni: br. Leštan Anton, predsednik; br. Mozetič Maksimilijan, podpredsednik; br. Jožef Lukežič, blagajnik; br. Roman Libič, tajnik; br. Soler Oton in Kovic Franc, odborniki iz društva. Vaditeljski zbor: Gorjan Angel, načelnik; Miha Besednjak, podnačelnik; Kristjan Soler, vaditelj.

Ko smo začeli nekateri mladeniči preteklo leto zahajati k telovadbi v Miren, so naši liberalci takoj ustanovili Sokola, ki pa je v teku par mesecev zmrznil. Ko so pa ti ljudje zvedeli, da ustanavljamo odsek v Biljah, so tudi oni zopet podrgnili svoje skrokane in lene peruti ter začeli telovaditi. Sploh so naši liberalni Sokoli veliko bolj podobni opici, nego sokolu. Vi pa, dragi Orlji, držite krepko zastavo krščanske misli v Biljah in ne ustrašite se ne pretenja ne zabavljanja. Pustite tiste skrokane

ljudi z uveljimi obrazi in temnogledmi očmi, naj v svoji strasti ginejo in rojinejo ter skrbite, da potom samoizobrazbe postanete močnej trdnega značaja.

Dne 25. julija se je blagoslovila zastava našega »Katoliškega izobraževalnega društva«. Ob pol 2. uri popoldne se je vršil sprejem bratskih društev in Orlov. Prišla so društva: Slov. kat. delavsko društvo iz Gorice, društvo »Branik« iz Podgore, društvo »Danica« iz Rupe-Peči, kršč.-soc. izobraževalno društvo iz Orehovelj, kat. delavsko društvo iz Mirna ter Orlji iz St. Florijana, Mirna in Standreža. Lep pozdravni govor je imel br. Abram, kurat v Biljah. Odgovoril mu je br. okrožni predsednik, in prvič so ob ti priliki v Biljah zaorili krepki »Na zdar«-klici. Impozanten je bil obhod po vasi k blagoslovu. 48 Orlov v kroju in brezštevilna množica drugih članov raznih društev. Lep govor v cerkvi je imel br. Ciril Vuga, podgorski kurat. Ob pol 5. uri je bila javna telovadba Orlov. Nastopilo je 44 telovadcev pri prostih vajah, na drogu in bradlji. Nastop je bil lep. Po telovadbi je bila lepa ljudska veselica, pri kateri je nastopilo pet pevskih zborov. Tukašnji člani tržaške narodne delavske organizacije pa so s svojim nastopom delali izredno čest svoji organizaciji. Brizgali so »čukoli« ter divje izzivali naše Orlje. In čujte! zmerjali so nas, da smo z uniformo kakor Črnogorci. Lepi narodnjaki! Delavsko organizacijo v Trstu prosimo, da te svoje člane opozori, da so Črnogorci tudi Slovani ter da jim je njih narodna noša le v čast. Vi pa, dragi biljenski Orlji, ne plašite se teh »narodnih« revežev in recite: Kaj mene briga, če osel riga. — Na zdar!

Sv. Križ pri Kostanjevici.

Kako se gibljemo. — Naši nasprotniki. — Podporni člani.

Mislili si boste, dragi bratje, da mi tukaj spimo spanje pravičnega. O ne, tudi mi se gibljemo, kolikor nam vnašajo pripuščajo razmere. 25. pret. meseca smo bili skupno pri sv. obhajilu, ob 7. je bil začetek pri bratu Komljanu, od 8. do pol 10. se je vršila telovadba, potem pa sv. maša. Ob 12. je bilo skupno kosilo, kjer je imel brat novomajnik lep govor, v katerem nam je orisal naše lepe cilje in sokolsko »narodnost«. Če kakega tukajšnjega Sokola vprašate, za kaj se mu gre, kaj imajo Sokoli v programu, pa pravi, »nam se gre za slovenski narod«. Toda, kaj je slovenski narod, tega ne vedo. Odgovarjajo: »Naš načelnik pa naš starosta Malnerič, ta dva vesta, zato, ker bereta tiste »cajenge«, o katerih kaplan pravi, da jih je greh brati!!!« To je sokolska zavednost! ...

Vtopljeni v sokolsko »narodnost« smo odkorakali ob 2. v cerkev k popoldanski službi božji. Po litanijah telovadba, potem govor br. podp. Jakoba Fatur. Za tem čestitamo br. podp. Jakobu Faturu k imenovanju ter mu napijemo in zakličemo krepak »Na zdar!«

Tudi naši Sokoli so začeli kazati pravo »izobrazbo« s tem, da so ponoči br. Komljanca, našega podp. člana, s kolmi napadli. Da ne bi prihiteli ljudje, ubili bi ga bili ti »naprednjaki«!

Podporni člani so se odzvali jako dobro. Zlasti našemu bratu župniku in bratu kaplanu Fr. Govekarju srčna hvala! Zahvaljujemo se tudi prijaznemu omizju 18. t. m., ki je darovalo 17 kron. Bog plačaj! Na zdar!

Št. Jurij ob Taboru.

Nov odsek.

Dne 4. julija 1909 se je ustanovil pri »Bralnem društvu« pri Sv. Juriju ob Taboru na Štajerskem nov telovadni odsek. K ustanovitvi sta prišla dva Orla iz sosednjih Trbovelj, ki bosta v začetku vodila vaje, namestnik in tajnik; Alojzij Čulk, tajnikov namestnik; Karel brata Černe in Jordan. Odbor se je sestavil tako: Josip Lončarič, načelnik in blagajnik; Božidar Drolc, Lukan Čulk, blagajnikov namestnik; Vinko Kos, Karol Lukman, odbornika. Vseh je pristopilo k Orlu doslej dvajset. Prve vaje dne 11. t. m. se je udeležilo 18 mladeničev. Premagati bo treba razne ovire, zlasti glede prostorov, pa sčasoma se bo posrečilo vse. Navdušenost za odsek je velika. Prisostvovalo je tudi nekaj Gomiljanov. Na zdar!